

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ISTORIE „NICOLAE IORGA”

STUDII ȘI MATERIALE

DE

ISTORIE MEDIE

VOL. XXXVIII, 2020

S U M A R

ISTORIE ECLEZIASTICĂ: MEMORIE ȘI LEGITIMARE

Matei CAZACU, <i>À l'origine des rapports entre la Valachie et le « monastère impérial serbe » de Chilandar au Mont Athos.....</i>	9
Ciprian FIREA, <i>Memorie, loc și ritual în biserici și capele din Transilvania medievală. Câteva cazuri semnificative.....</i>	29
Gheorghe LAZĂR, <i>Daniile domnilor Țării Românești în favoarea mănăstirii de la Dousikon (Tesalia). Întregiri documentare.....</i>	59
Petronel ZAHARIUC, <i>Pomelnicul mănăstirii Pângărați.....</i>	101

REȚELE SOCIALE ȘI STRUCTURI ALE PUTERII

Liviu CÎMPEANU, <i>Vlad Dracul, diplomația ungaro-otomană și răscumpărarea de robi creștini în contextul cruciadei de la Varna (1444) .....</i>	145
Marian COMAN, <i>„Oamenii voștri – oamenii noștri”. O rețea socială munteano-transilvăneană la mijlocul secolului al XVI-lea...</i>	163

Maria Magdalena SZÉKELY, <i>Contestări ale puterii și forme ale violenței în țările române (secolele al XVI-lea și al XVII-lea)</i>	181
---	-----

GENEALOGICA

Ștefan S. GOROVEI, <i>Trei boieri moldoveni din veacul al XVII-lea. Note genealogice și heraldice</i>	203
Mariana LAZĂR, <i>Un ginere cantacuzin și descendenții lui: marele paharnic Barbu Urdăreanu. Considerații istorice și genealogice</i>	233

GEOGRAFII CULTURALE ÎN SURSE DE ARHIVE

Ioan-Aurel POP, Alexandru SIMON, <i>Reparația pontificală a Daciei Romane din răsăritul Europei (1453-1462)</i>	271
Laurențiu RĂDVAN, Mihai Anatolii CIOBANU, <i>Noi contribuții privind cele mai vechi planuri ale Iașilor (1739)</i>	295
Alexandru-Florin PLATON, <i>O scrisoare inedită, din 1811, despre Iași și locuitorii săi</i>	315

ADDENDA ET CORRIGENDA.....	337
----------------------------	-----

RECENZII ȘI NOTIȚE BIBLIOGRAFICE.....	349
---------------------------------------	-----

Acta et Documenta partes Regni Hungariae inferiores concernentia 1500–1552 / Acte și Documente privitoare la părțile de jos ale Regatului Ungar 1500–1552. Collegit et edidit Hadrianus Magina/culese și editate de Adrian Magina, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2020, 276 p. (Dragoș Lucian Țigău); Benjamin Landais, *Gouverner le Banat habsbourgeois au milieu du XVIIIe siècle. Édition critique de la correspondance de François Perlas, président du Banat, avec Charles-Ferdinand Königsegg-Erps, président de la Chambre aulique (1754-1756)*, Editura Istros a Muzeului Brăilei „Carol I”, Brăila, 2020, 313 p. (Adrian Magina); Florian Chamorel, *Ad partes infidelium. La croisade d’Amédée VI de Savoie (juin 1366-juillet 1367)*, Cahiers Lausannois d’Histoire Médiévale, Lausanne 2016, 279 p. (Marian Coman); Noel Malcolm, *Useful Enemies: Islam and the Ottoman Empire in Western Political Thought, 1450-1750*, Oxford University Press, Oxford, 2019, 512 p. (Ovidiu Cristea); Jaume Aurell, *Medieval Self-Coronations. The History and*

Symbolism of a Ritual, Cambridge University Press, 2020, 340 p. (Marian Coman); Ioan-Aurel Pop, Alexandru Simon, *Re de Dacia. Un proiect de la sfârșitul Evului Mediu*, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2018, 257 p. (Andrei Pippidi); *Scris și societate în Transilvania secolelor XIII-XVII*, Susana Andea (coordonator), Avram Andea, Adinel Dincă, Livia Magina, Argonaut Publishing, Cluj-Napoca, [2013], 378 p. (Dorel Țuinea); Doru Bădără, *Din istoria cărții și a tiparului românesc. Studii și materiale*, volum îngrijit de Nicolae Ravici-Tătăranu, Editura Istros a Muzeului Brăilei „Carol I”, Brăila, 2019, 847 p. + il. (Mariana Lazăr); Mária Pakucs-Willcocks, *Sibiul veacului al XVI-lea. Rânduirea unui oraș transilvănean*, Humanitas, București, 2018, 270 p. (Laurențiu Rădvan); Bogdan Ivanov, *Reformă și Contrareformă în Monarhia Habsburgică. Secolul al XVI-lea*, Editura Polirom, Iași, 2020, 312 p. (Rafael Chelaru); Nicolae N. Pușcașu, Voica Maria Pușcașu, *Biserica „Sfântul Sava” din Iași (monografie arheologică)*, Editura Vremea, București, 2020, 160 p. + 15 pl. desenate (Ștefan Andreescu); Sorin Grigoruță, *Epidemiile de ciumă în Moldova la începutul secolului al XIX-lea. Studiu și documente*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2020, 339 p. (Elena Bedreag).

CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE.....	391
<i>In memoriam Mihai Dim. Sturdza</i> (Petronel Zahariuc)	397
ABREVIERI.....	403

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ISTORIE „NICOLAE IORGA”

STUDII ȘI MATERIALE

DE

ISTORIE MEDIE

VOL. XXXVIII, 2020

SOMMAIRE

HISTOIRE ECLESIASTIQUE: MEMOIRE ET LEGITIMATION

Matei CAZACU, <i>À l'origine des rapports entre la Valachie et le « monastère impérial serbe » de Chilandar au Mont Athos.....</i>	9
Ciprian FIREA, <i>Mémoire, lieu et rituel dans les églises et les chapelles de Transylvanie du Moyen Age. Quelques cas significatifs.....</i>	29
Gheorghe LAZĂR, <i>Les donations des princes de la Valachie en bénéfice du monastère de Dousikon (Thessalie). Compléments documentaires.....</i>	59
Petronel ZAHARIUC, <i>L'obituaire du monastère Pângărați.....</i>	101

RESEAUX SOCIALES ET STRUCTURES DU POUVOIR

Liviu CÎMPEANU, <i>Vlad le Diable, la diplomatie hongroise-ottomane et la rançon d'esclaves chrétiens dans le contexte de la croisade de Varna (1444) .....</i>	145
Marian COMAN, <i>„Vos hommes – Nos hommes”. Un réseau social à la frontière de Valachie et de Transylvanie au milieu du XVIe siècle..</i>	163

Maria Magdalena SZÉKELY, <i>Contestations du pouvoir et formes de la violence dans les pays roumains (XVIe-XVIIe siècles)</i>	181
---	-----

GENEALOGICA

Ștefan S. GOROVEI, <i>Trois boyards moldaves du XVIIe siècle. Notes généalogiques et héraldiques</i>	203
Mariana LAZĂR, <i>Un gendre de la famille Cantacuzène et ses descendants: le grand échanson Barbu Urdăreamu. Considérations historiques et généalogiques</i>	233

GEOGRAPHIES CULTURELLES DANS LES SOURCES D'ARCHIVES

Ioan-Aurel POP, Alexandru SIMON, <i>Réapparition pontificale de la Dacie Romaine de l'Est de l'Europe (1453-1462)</i>	271
Laurențiu RĂDVAN, Mihai Anatolii CIOBANU, <i>Nouvelles contributions concernant le plus anciens plans de la ville de Iasi (1739)</i>	295
Alexandru-Florin PLATON, <i>Une lettre inédite de 1811, sur la ville de Iasi et ses habitants</i>	315
ADDENDA ET CORRIGENDA.....	337
COMPTES RENDUS ET NOTES BIBLIOGRAPHIQUES.....	349
NOUVELLES APPARITIONS.....	391
<i>In memoriam Mihai Dim. Sturdza (Petronel Zahariuc)</i>	397
ABBREVIATIONS.....	403

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ISTORIE „NICOLAE IORGA”

STUDII ȘI MATERIALE
DE
ISTORIE MEDIE

VOL. XXXVIII, 2020

CONTENTS

ECCLESIASTICAL HISTORY: MEMORY AND LEGITIMACY

- Matei CAZACU, *Concerning the relationship between Wallachia and the „Serbian imperial monastery” of Hilandar (Mount Athos). The Beginnings*..... 9
- Ciprian FIREA, *Places of the remembrance, art and ritual: several revealing cases in medieval Transylvanian churches and chapels*... 29
- Gheorghe LAZĂR, *The donations given by the Wallachian princes to the monastery of Dousikon (Thessaly). Some new documents*..... 59
- Petronel ZAHARIUC, *The diptych of the monastery of Pângărați*..... 101

SOCIAL NETWORKS AND POLITICAL STRUCTURES

- Liviu CÎMPEANU, *Vlad the Devil, the Hungarian-Ottoman diplomacy and the ransom of Christian slaves in the context of the Varna Crusade (1444)* 145
- Marian COMAN, *“Your Men – Our Men”. A Transylvanian-Wallachian Social Network around Mid-16th Century*..... 163

Maria Magdalena SZÉKELY, <i>Political contention and forms of violence in the Romanian Principalities (16th–17th centuries)</i>	181
---	-----

GENELOGICA

Ștefan S. GOROVEI, <i>Three Moldavian boyars from the 17th century. Genealogic and Heraldic Notes</i>	203
Mariana LAZĂR, <i>A Cantacuzino son in law and his offspring: the great cupbearer Barbu Urdăreanu. Some historical and genealogical reflections</i>	233

CULTURAL GEOGRAPHIES IN ARCHIVAL SOURCES

Ioan-Aurel POP, Alexandru SIMON, <i>The Pontifical re-emergence of Roman Dacia in Eastern Europe (1453-1462)</i>	271
Laurențiu RĂDVAN, Mihai Anatolii CIOBANU, <i>New contributions to the oldest plans of Iasi (1739)</i>	295
Alexandru-Florin PLATON, <i>An unpublished letter from 1811 about the city of Iași and its inhabitants</i>	315
ADDENDA ET CORRIGENDA.....	337
BOOK REVIEWS AND BIBLIOGRAPHICAL BULLETIN.....	349
RECENT PUBLICATIONS.....	391
<i>In memoriam Mihai Dim. Sturdza</i> (Petronel Zahariuc).....	397
ABBREVIATIONS.....	403